

Kjære programråd,

I tråd med vårt siste møte, presenterer vi vårt forslag for en revidert struktur av teoriemnene på bachelor- og mastergradsnivå. Hovedpoenget i forslaget er at SOS2001 gjeninnføres som obligatorisk emne, og revideres deretter.

Mvh
Bjørn og Magne

Bakgrunn

Det gjeldende bachelorprogrammet har ett obligatorisk emne i sosiologisk teori og ett i teoretisering. Før hadde vi to emner i teori: klassisk og moderne teori. Dette ble endret i 2016, da moderne teori (SOS2001) ble gjort valgfritt, slik det fremdeles er.

I komiteen som vurderte revisjon av bachelorprogrammet fram mot 2020, var det enighet om at det skulle igjen være to obligatoriske emner i teori. Da saken skulle vedtas, ble det bestemt at det nye emnet skulle være et emne i teoretisering.

Å innføre et emne i teoretisering har mange gode sider. En viktig intensjon var å tydeliggjøre forholdet mellom teori og empiri, slik at det blir enklere for studentene å se hvordan teori brukes i konkrete empiriske analyser, noe som nok har lyktes. Men det nåværende teoretiseringsemnet fokuserer på å «bruke og utvikle sosiologisk teori», ikke på å lære teori. Dermed har vårt bachelorprogram mindre teoriundervisning enn alle sammenlignbare institusjoner i Norge og nabolandene.

Som eneste obligatoriske emne i teori måtte SOS1100 dekke all teorien som skulle inngå i en bachelorgrad. Dette la et urimelig press på det ene emnet. Emnet er nå intensivt, krevende for studentene og risikerer å bli overfladisk på grunn av tidsbegrensninger.

Problemer med dagens situasjon

1. Teoriundervisningen trenger å være *dypere*. Det eksisterende emnet gir lite tid til hvert tema og må dekke et bredt spekter av materiale raskt, noe som er utfordrende for forståelse av stoffet som krever tid og refleksjon.
2. Teoriundervisningen burde være *bredere*. Det nåværende utvalget av teorier og perspektiver er for snevert og strengt begrenset til veldig etablerte teorier.

Forslag

Vi foreslår å gjeninnføre SOS2001 som obligatorisk emne (og dermed fjerne det som spesialiseringsemne). Under skal vi skissere hvordan dette i så fall kunne revideres for å fylle rollen som obligatorisk emne, og vi skisserer hvordan det kunne innpasses i programmet.

Emnets innhold

Emnet må revideres i lys av at det skal være et obligatorisk emne; det kan ikke ha sitt nåværende, spesialiserte innhold. Med to obligatoriske teoriemner kan vi kombinere en anvendelsesorientert tilnærming til teoriundervisning med denne undervisningens historiske

og identitetsskapende dimensjoner. Teoriemnene motiverer mange studenter og er sentrale i å formidle kjernesporsmål i sosiologien, samtidig som det bygger identitet og fellesskap. Med en slik endring vi foreslår, vil emnene også hjelpe studentene til å forstå hvordan teori kan brukes i deres eget arbeid.

Begge emnene kan gis et mer anvendt perspektiv, slik det allerede er arbeidet med på SOS2001. Dette tenker vi implementere på minst fire måter:

- 1) Pensumet vil inkludere empiriske arbeider som trekker på og videreutvikler teoriene det er snakk om. På denne måten får studentene et klarere bilde av hvordan teoriene settes i bruk; hvordan de lever i faget.
- 2) Forelesningene peker ut spesifikke forbindelser til spesialiseringsemnene og hva som behandles der. Slik får også fram hvordan teoriene leder mot andre forskningsfelt, hvor teoriene både anvendes og utfordres.
- 3) Seminarundervisningen vil supplere vektleggingen av diskusjon og problematisering med et fokus på anvendelse av teorier og begreper til konkrete caser, for eksempel fra nyhetene eller fra TV/film/skjønnlitteratur.
- 4) I tråd med det vil eksamensformene kunne inkludere et element av anvendelse, hvor det kan gis som å oppgave å analysere et case med utgangspunkt i teori.

Med to emner kan vi gi et integrert syn på den sosiologiske tradisjonen og heve kvaliteten på sosiologiutdannelsen på UiO til å matche skandinaviske standarder. Det eksisterende emnet vil beholde mye av sitt innhold, men få litt mer pusterom så det blir rom for mer fokus på dybde fremfor bredde. Det nye og obligatoriske SOS2001 vil overta og utvide noen av temaene fra SOS1100.

Et lett revidert SOS1100 vil da kunne dekke nøkkeltemaer, som har mange forbindelser til andre emner i bachelorgraden. Emnet kunne for eksempel dekke:

1. Marx og marxisme (link til SOS2100)
2. Weber (link til SOS2650, SOS2100, SOS2200)
3. Durkheim (metoden i Selvmordet, link til SOSGEO 1120)
4. Funksjonalisme (sosial differensiering, utilsiktede konsekvenser og avvikssosiologi) (link til SOS2305)
5. Klassisk og nyere kritisk teori (Frankfurterskole, Eva Illouz; Hartmut Rosa?)
6. Interaksjonisme og mikrososiologi (link til SOS2550)
7. Fenomenologi
8. Rational choice
9. Foucault (link til SOS2500, SOS2650)
10. Bourdieu (link til SOS2100, SOS2500)

Et nytt SOS2001 vil så eksempelvis kunne dekke:

11. Kjønn og samfunn: feminisme og interseksjonalitet (link til SOS2402, SOS2100)
12. Kolonialisme og rasisme (linker til SOSGEO2800)
13. Bruno Latour og ANT
14. Habermas: kommunikativ handling og offentlighet (link til SOS2650)
15. Medborgerskap og transnasjonalisme (link til SOSGEO2800, SOS2650)
16. Analytisk sosiologi og sosiale mekanismer
17. Aktør/struktur-problemet og strukturasjonsteorien

18. Fransk pragmatisme og «den nye kultursosiologien» (link til SOS2500)
19. Institusjonell etnografi
20. Samtidsdiagnoser (link til SOS2100, SOS2650, SOS2402)
21. Vitenskapsteori: Hva er en vitenskap om det sosiale?

Med et slikt utvalg gis en langt bedre dekning av teorier sosiologer arbeider med idag. Med et tilnærmet slikt utvalg kan begge emnene bruke læreboken "Klassisk og moderne samfundsteori" (omtrent halvparten av den er pensum på SOS1100 nå). Vi foreslår et nært samarbeid eller delt emneansvar mellom de ansvarlige for SOS1100 og SOS2001.

Innpassing i bachelorprogrammet

Disse endringene vil integrere teoriemnene bedre med resten av graden, bygge på et mer anvendt perspektiv og forbedre kontinuiteten fra innføringsemner til spesialiseringsemner. I forbindelse med dette kunne også andre emneansvarlige oppmuntres til å utvikle forbindelsene til teoriundervisningen.

Et nytt teoriemne kan for eksempel legges i tredje semester. Under har vi tatt utgangspunkt i oppbyggingen av BA i sosiologi slik programmet er lagt opp i dag, men altså med SOS2001 – Sosiologisk teori II som obligatorisk emne. Dette innebærer altså at det tar plassen til ett spesialiseringsemne, med mindre SOS2000 – Sosiologisk teoretisering skulle omgjøres til et valgfritt emne.

Av hensyn til strukturen kunne en også vurdere å flytte SOS2000 – Sosiologisk teoretisering – til 6. semester, for å kobles tettere på bacheloroppgaven. Da vil det første halvannet året brukes til grunnutdanning i sosiologisk teori og metode mens teoretisering knyttes eksplisitt til studentenes første arbeid med forskningskarakter, der nettopp koblingen mellom teori og empiri er avgjørende.

Vi minner om at i forrige revisjon av bachelorprogrammet, for bare et par år siden, ble Innføring i sosiologi redusert fra 20 til 10 studiepoeng. Med modellen vi foreslår er altså forholdet mellom obligatoriske og valgfrie emner tilbake på 2019-nivå. Fram til 2016 var andelen valgfrie emner mindre.

6. semester	SOS3090 – Sosiologisk analyse - bacheloroppgave	40-gruppe	40-gruppe
5. semester	Frie emner / utveksling	Frie emner / utveksling	Frie emner / utveksling
4. semester	Spesialiseringsemne	Spesialiseringsemner	40-gruppe
3. semester	SOS2001 --Sosiologisk teori II	SOS2000 – Sosiologisk teoretisering	40-gruppe
2. semester	SOS1100 – Sosiologisk teori I	SOSGEO1120 – Kvantitativ metode	EXPHIL03 – Examen philosophicum
1. semester	SOS1004 – Innføring i sosiologi	SVMET1010 – Kvalitative metoder	SVEXFAC03 – Examen facultatum, samfunnsvitenskapelig variant
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

Fordeler med nytt opplegg:

1. En klarere og mer intuitiv teoristruktur som er lettere å følge både individuelt og i hele utdannelsesforløpet. Det vil bli lettere å sikre faglig kontinuitet og progresjon i forløpet.
2. Sterkere synliggjøring av koblingen mellom teori og empiri
3. Bedre koordinasjon og synergi mellom teoriemnene, med mindre overlapp og mer kontinuitet. Mer rød tråd og kontinuitet i undervisning og diskusjoner på teoriemnene. Dette imøtekommer også studentenes ønske om et mere rolig teoriforløp.
4. En klarere fagidentitet og tradisjon.
5. En utdanning på UiO som er konkurransedyktig med de ledende sosiologiske institusjonene i Skandinavia.